

"תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך עיניו"

1

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש חסידים וראשונים דזו שהיון שעה אחת ומתפללין כדי שיכונו לבם לאביהם שבשמים אפי' המלך שואל בשלימו לא ישכנו ואפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק:

מאן כבודו
בית ה'

תד *אין עומדין להתפלל לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך שיחה ולא כחוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא כמתוך שמחה של מצוה

מאן כבודו א"י

3

אמר רב דמנוא כמה הלכרא נברווא איכא למשמע טרני קראי רתגה י' ורתגה היא מברכת על לבה י' מכאן למתפלל צריך שיכוין לבו רק שפתיה נעות סכאן למתפלל שיתחך בשפתיו וקולה לא ישמע י' מכאן ששומר קלו בחפלותו ויחשבה עליו לשטרה מכאן ששומר אמר להתפלל ויאמר אליה על עד מתי תשתבח וני' אני האשה הגצבת עמכה בזה אמר ריביל י' מכאן שאמה לישב בתוך ארבע אמות של חפלה:

מאן כבודו א"י

2

ב * ומתפלל חנה ותאמר עלך לבי ביהוה קמה קרני ביהנה כחב סי ב עליו אויבי כי שמחתי בישועתי אין קדוש ביהנה כי עז דלסה ג ואין צור באלהינו: אלי חרבו תדברו גבהה גבהה יצא עתק מסיכם וכו' כי אל העול יהנה ולא נתכנו עלילות: קשת גברים תמים ונקטלים ה אורו תילו: שבעים בלחם נשכרו ורעבים תבלו עדי אקרה ולקח

שכלה ורבת דנימ אקלחו: יהנה מקיח ומתנה מוריד שאלו ונעלו: יהנה מוריש ומעשיר משקיל אף מרוקם: מקים מעשר דל מאשפת: ירימ אביו להשיב עם גורליו וקפא כבוד ונחלם כי ליהנה מקמר ארץ גשת עליכם תבלו: רגלי חסידו יקמר ורשעים בחשך יקמו: קי' לא בלח יזכר אשיו: יהנה נתנו מריבו עלו בשמים רעם יהנה י מרדיו על ידיו אפסי ארץ ויפועו למלכו ויגם קרו משיחו:

שמאל א"י

5

ותתפלל חנה וכו' — מכאן אנו למדים שנשים חייבות בתפלה שכן חנה היתה מתפללת י"ח לברכות רמה קרני בה' מגן אברהם כו' ממית ומחיה ומחיה מחיה המתים אין קדוש כה' האל הקדוש כי אל דעות ה' אתה חונן ונכשלים אורו חיל הרוצה בתשובה מוריד שאול ויעל חנון המרבה לסלוח כי שמחתי בישועתי גואל ישראל מקימ מעפר דל רופא חולי עמו ישראל שבעים בלחם מברך השנים רגלי חסידיו ישמור מקבץ נזיחי עמו ישראל ה' ידיו אפסי ארץ אורה צדקה ומשפט ורשעים בחשך ידמו מכניע זדים וירם קרן משיתו את צמח ואין צור כאלהינו שומע תפלה אל תרבו תדברו גבוהה שאותך לבדך ביראה נעבוד יצא עתק מפיכם הטוב שמך ולך נאה להודות ויתן עז למלכו עושה שלום הרג י"ח ברכות שהתפללה

מאן כבודו א"י

6

היום ה' ב. נזכח אלקנה ונמן לסננה אשתו וקלי בניה ובנותיה קמות: ולמנה ה. ימן מנה אחת אפים כי אתי הנה אהב הנה סגר רחמה: וכצמחה ו צרחה גס כעס בצבור הרעמה כייסגר יהנה בעד רחמה: וכן ז יעשה שנה בשנה מדי עלתה בבית יהנה כן מקצנה ומכנה ולא חאכל: ויאמר לה אלקנה אישה חנה חכמי ולמה לא תאכלי ה ולמה נרע לבבך הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים: ומקם חנה e אהרי אכלה בשלה ואהרי סתה ועלי הבהן ישב עלי הכסא על מוות היכל יהנה: והיא מרת גס ומתפלל עלי יהנה ובכה תבכה: ומהר נדר ותאמר יהנה צבאות אסיראה תראה בעני אמתך י וזכרתי ולא תשכח אתי אמתך ונמתה לאמתך ורע אנשים ונמתו ליהנה כלימי חיו ומורה לא יעלה על ראשו: והיה כי הרבחה ב להתפלל לפני יהנה ועלי שמר אתי סיה: ומהנה היא מדברת עלי י לבנה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע בחשבה עלי לשכרה: ויאמר אליה עלי עדימתי משמכרין הסירי אתי יגן מעליה: ומהן יד חנה ותאמר לא אדני אשה קשתירוח אנכי וכן ושכר לא שפתי ואשפר את גפסי לפני יהנה: אלי חסן אתי אמתך לפני בת בלעל י כיימרב שיתי וכעסי דברתי עדי הנה: ומהן עלי ויאמר לבי לשלום י

וואלקי ישראל: ימן אתי שלטה אסר שאלת מעמיו ותאמר תמא שפתיה סן דצינה וסלה האסר לדרבה ותאלל וקניה לא יהיה לה י צדי: בשקמי בבקר נשפתו: לקני יהנה וקבו וקבו אלי ביתם כ הרמיה נדע אלקנה אתי חנה אשתו ונכרה יהנה: ויהי לתקנות הימים ומהנה חנה ומלך בן ומתקרא אתי שמו שמאל כי מיהנה שאלתי: כא בעל האש אלקנת וקלי ביתו לנחן ליהנה אתי ונחן הימים ואתי כב נדרו: ומהנה לא עלתה כייאמה לאישה עד יגמל הנער והבאתו יי ונראה אתי לפני יהנה וישב שם עדי עולם: ויאמר לה אלקנה אישה צשי הטוב בעיניך: שבי עדי ומלך אלו אך יקם יהנה אתי דברו יי ותשב האשה ומינק אתי בנה עד יגמלה אלו: ומעלה עמה באשר גמלתו בסרים שלשה ואיפה אחת קמח ונגבל יין ותבאנה בית יהנה י ס שלו והנער נצרו: בשקמו אתי חסר וביאו את הנער אלי עלי: ט ותאמר כי ארלי מי נקשם אדני אני האשה הנצבת עמכה בזה כו להתפלל אלי יהנה: אלי הנער הנה התפללתי ומהן יהנה לי אתי כה שאלתי אסר שאלתי מעמיו ונגם אנכי השאלתה ליהנה כלי הימים אסר הנה הוא שאיל ליהנה ונשמתו שם ליהנה:

שמאל א"י

7

ותר נדר ותאמר ה' צבאות אמר רבי אלעזר מום שברא דקביה את עולם לא והוא ארם שקרא להקבית צבאות עד שכאתה חנה וקראתו צבאות אמרה חנה לפני הקבית רבשע מכל צבאי צבאות שבראת בעולם קשה בעיניך שתחן לי בן אחר משל למה הדבר דומה למלך בשר חם שעשה סעודה לעבדיו בא עני אחר ועמד על הדפתו אמר להם חנו לי פרוסה אחת ולא השניתו עליו דחק ונגסם אצל המלך איל ארוני המלך מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת: אם ראה תראה איר אלעזר אמרה חנה לפני דקביה רבשע אם ראה מוטב ואם לא תראה אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי וכיון דסתרתא משק לי מי מטה ואי אתה עושה תורתך פלמתי שנאמר ונקתה סעודתו ונוריה ויע

אמר רבי אלעזר משום רבי יוסי בן וזמא על עסקי לבה אמרה לפניו רבנו של עולם כל מה שבאנו
באשה לא בראת דבר אחר לבטלה עינים לראות ואונים לשמע חמס להריח. פה לדבר ידים לעשות
בדם מלאכה רגלים להלך בהן ריזים לדגיק בהן ריזים הללו שנתת על לבי למה לא לדגיק בהן חן
לי כו ואגיה בהו:

מ' ברייתא (א)

הגי חשע דריה כנגד מי אד יצחק
דמן קרטינגין כנגד חשעה אוכרות שאמרה
תנה בחפלתה דאמר מר *בראש השנה
נפקדה שרה רחל ורחנה

מ' ברייתא (ב)

אד
יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים * מפני
שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים * אד יצחק למה * נמשלה תפלתן
של צדיקים כעורר מה עורר זה מרפך התבואה סאקום למקום כך תפלתן
של צדיקים מרפכת מרווחיו של הקב"ה מציח רגונות למרח ורחמנות

מ' עמי' (ג)

י: אמה יהיה לעולם תשב כסאך לדר ודור: למה לנצח תשכח
ונסבה יא: תצונבן לארך ימים: השיבנו יהוה אליך ונשוב תגש ימינו
י: קקדם: כי אסימאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד:
השיבנו יהוה אליך ונשובה חדש ימינו כקדם

מנחם איכה

כי אם סאום סאפתנו קצפת עלינו עד מאד * אמר רבי ססקון
בן לקיש אם (לא) סאימח תיא לית סכרי * ואם קציפת תיא אית
סכרי * דכל סאן דכעיס מופיה לאיתרציא:

מנחם לכה איכה

במים הים חלה חוקיהו למת ונבא אליה ישעיהו בן אמוץ הנביא *
ויאמר אליו כהיאמר יהוה צו לביתך כי מת אמה ולא תתהו נוסב *
את פניו אליה קיר בתפלל אליה יהוה לאמר: אנה יהוה זכרינא *
את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלבב שלם והסוב בעיניך
עשיתי ונבך חוקיהו בכי גדול:
העיר התיכנה ודבריה יהוה היה אליו לאמר: שוב ואמרת אלי *
חוקיהו נגיד עמי כהיאמר יהוה אליה דוד אביך שמעתי את
תפלתך ראיתי את דמעתך הנני רפא לך ביום השלישי תעלה
בית יהוה:

מנחם ל' ב'

רמב" כ בימים והם חלה חוקיהו למת, יהוה שאמר הכתוב
ימינו כדרכם וסי יודע משר דבר, א"ר המנוא
מי כרבקה שגשה משרה בין שני צדיקים בין חוקיהו לישעיהו *
חוקיה אמר ליתי ישעיהו נבאי כי התי דאול אליהו לגבי אחאב *
ישעיהו אמר ליתי חוקיהו נבאי כי התי דאול יהרם לגבי אלישע *
מה עשה הרבקה הביא יסודין על חוקיהו ואמר לישעיהו לך ובקר
את התלה שטמר בימים והם חלה חוקיהו למת וכתוב ונבא אליו
ישעיהו, א"ל צו לביתך כי מת אמה ולא תתהו נוסב * אתה בעולם הח
ולא תחיה לעולם הבא. א"ל אמאי כתיב האי, א"ל משום ולא עסקת
בשריה דרביה. א"ל חויטא. ברוח הקדש דנסקי מנאי בנין דלא מעלי *
א"ל את בודי כבשי דרחמנא למה לך ס"ס איבעי לך לאתעסקי
בשריה דרביה ומאי דתיא קמי דקדשא בריך הוא ליעבד. א"ל
הכתא הב לי ברחך אמר דגרסא וכתא דידך חכותא רידי והיין
לי בני סעליא. א"ל כבר נננה גורה עליך. א"ל בן אמר כלל
נבאחד וצא כך סקובלני סבית אבי אבא אפילו דרב תיה סונות
על צואנו של ארם אל ימנע עצמו סן דרחמיס. א"ר תנן אפילו בא
בעל החלום ואל לטור הוא מת אל ימנע עצמו סן דרחמיס שטמר
יכי ברוב חלומות ודבלים וט':

חוקיהו עמי' (ד)

ויתכן לומר כי אמרה זה חנה על כנסת ישראל. וכל השורה כולח ג"כ על כנסת ישראל ולכך התחיל בה
בלשון ותתפלל. כי לשון התפלה יסול ברוב על חענינים. העתידים ובמעט על מה ישעבר ואמרה זה ברוח נבואה ולכך הושמה
במכתב בין חנניאיים כי היא נבואה כולה מתירח על צרות ישראל ותשועתם כמו שתרנגם המתרנגם יונתן בן עוזיאל וימה
אמר ומתיישב בלב הנבונים ודעתינו בזה הפסוק והשירה כולה כי אמרה חנה כל עניני העולם וצרכי בני אדם תלוויים ביד
הבורא ית' וברצונו יהוא משגית בכללים ובפרטים וערשה בהם כרצונו ואפילו אם יראה לבני אדם שיעשה להם דבר שאינו על
רצתם ותפעם יש להם להתפלל אליו בכל נפשם כמו שעשיתי אני והוא יתן להם בקשתם ורצינם בכל דבר שיהיה חפצם וצרכם
כי השנהו בתחתונים כמו שהיא בעליונים כמו שאמרה בסוף כי לת' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל ואמרה כי אם יהיו ישראל

בצרה ובגלות תחת ע"ג הנמשלים לאשה שילדה בנים הרבה
והיא מתנאה בהם וישמחה ומתאדרת עליהם בכל עת ואתהגבר
האשה הרבה בבנים להצר ולהרע לעקרה והיא כנסת ישראל
הנמשלת לאשה עקרה שיוולדת מעט בנים כמו שנראה בישעיה
רני עקרה לא ילדה וכמהו הרבה אפילו שהיו לה מעט בנים
לואת העקרה עוד יבא זמן שמהיה גם היא רבת בנים בעת
שיסבו אל ה' בכל לבם ויתפללו אליו בגלותם וצרתם ואולאותה
שהיתה רבת בנים אומללה פי' נכרחה ונמסקה מלהוליד
ולהצליח ומה שילדה יכרת ויאבד וזה מורה על ביאת משוחזנו
וענין תשועת ישראל בשובינו לארצנו במהרה בימינו ומיתח
הנעורים עם גוג ומגוג כי תהיה בהם מהומה גדולה וישראל
ינצלו המובים טבהם ועל זה אמר רגלי חסידיו ישמור וכל
חכניו נמשך בזה הדרך ומעתה פתחתי לך הדרך ותבין מעצמך: